

Hyvinvointialueen alueellisen hyvinvointikertomuksen vuosiraportti 2024

Keski-Pohjanmaan aluehallitus 16.06.2025 § 174
1769/00.02.02/2023

Valmistelija

yhteistyöjohtaja Minna Lönnbäck, osallisuus- ja asiakkuuspäällikkö
Jussi Salminen, hyvinvointikoordinaattorit Henri Nevalainen ja
Johanna Lång

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on hyvinvointialueiden perustehtävä. Hyvinvointialueen on raportoitava asukkaidensa hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä aluevaltuustolle vuosittain (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021 7 §). Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen aluevaltuusto hyväksyi 29.5.2023 kokouksessaan Keski-Pohjanmaan alueellisen hyvinvointikertomuksen 2022 ja hyvinvointisuunnitelman 2023–2025. Tämä vuosiraportti kokoaa alueen väestön hyvinvointitietoja ja hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden toteutumisen vuonna 2024.

Hyvinvointialue Soitessa toteutettiin vuonna 2024 ensimmäisen kerran lakisääteiset HYTE-neuvottelut ja vahvistettiin HYTE-rakenteita. Vuonna 2024 Soite järjesti kolme HYTE- neuvottelua (Kokkola, Lestijokilaakso ja Perhonjokilaakso), jotka järjestettiin myös vuoden 2025 alussa (Oheisaineisto 1 ja 2). TKIO ja osallisuus vastuualueella selkeytettiin HYTE-työtä kohdentamalla tehtäviä eri HYTE-teemoihin (osallisuus, järjestö- ja kuntayhteistyö, mielenterveyden edistäminen, ehkäisevä päihdetyö, lähisuhdeväkivallan ehkäisy, terveellisten elintapojen edistäminen ja kulttuurihyvinvoinnin edistäminen ja HYTE – tiedon koonti).

Vuosiraportissa käydään läpi hyvinvointisuunnitelman painopisteiden indikaattoreita ja painopisteisiin asetettujen toimenpiteiden toteutumista. Indikaattoritiedot ovat suurimmalta osin samoja kuin vuoden 2023 vuosiraportissa. Uudet hyvinvointi-indikaattoritiedot (Terve Suomi ja kouluterveyskysely) tulevat kesällä 2025 ja syksyllä 2025. Näistä tiedoista tehdään hyvinvointialueelle koonti loppuvuodesta 2025. Toimenpiteiden toteutumisen raportoivat hyvinvointialueen HYTE-työryhmä ja TKIO ja osallisuus toimintayksikkö.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen on yksi painopiste. Hyvinvointialueen toimenpiteinä on vuonna 2024 esimerkiksi vahvistettu psyykkaritoimintaa alueella, lisätty psykososiaalisten menetelmien osaamista henkilöstössä, lisätty ohjattua omahoitoa eri yksiköihin, kehitetty palveluohjausta ja saatu varhaisen tuen perheohjaus pysyväksi toiminnaksi. Lisäksi on tehty yhteistyötä esimerkiksi Itlan sekä kuntien ja yhdistysten kanssa.

Toisena painopisteenä on mielenterveyden edistäminen ja riippuvuushaittojen ehkäisy. Hyvinvointialueen toimenpiteinä on vuonna 2024 esimerkiksi kehitetty matalan kynnyksen hoitoon

pääsyä, matalan kynnyksen ryhmätoimintaa, perustettu MiePäVäki (mielenterveys, päihteet, väkivalta) -verkosto, viestitty mielenterveyden ja ehkäisevän päihdetyön teemaviikoilla sekä kehitetty mielenterveyden ja päihteiden puhekesiä. Lisäksi on tehty yhteistyötä esimerkiksi kansallisesti sekä alueen kuntien ja yhdistysten kanssa.

Terveellisten elintapojen edistäminen on kolmas painopiste. Hyvinvointialueen toimenpiteinä oli vuonna 2024 esimerkiksi kehitetty asiakkaiden ohjausta kuntien liikuntaneuvontaan, kehitetty elintapavalmennusta ja matalan kynnyksen kuntoutusneuvontaa. Lisäksi on tehty yhteistyötä esimerkiksi kansallisesti sekä alueen kuntien ja yhdistysten kanssa.

Neljäs painopiste on arjen turvallisuuden edistäminen. Toimenpiteinä hyvinvointialue on vuonna 2024 esimerkiksi lisännyt ammattilaisten tietoisuutta ja osaamista lähisuhdeväkivallan ehkäisystä, ottanut käyttöön MARAK- moniammatillisen riskiarviointimenetelmän, kehittänyt lapsiin kohdistuvien väkivaltaepäilyjen selvitysprosessia sekä väkivaltaa kokeneiden lasten tukea ja hoitoa (Barnahus), kartoittanut kehittämistarpeita sopimuspalokuntien kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä luonut kaatumisen ehkäisyn toimintamallin. Lisäksi on tehty yhteistyötä esimerkiksi kansallisesti sekä alueen kuntien ja yhdistysten kanssa.

Valittujen painopisteiden lisäksi suunnitelmassa on erikseen hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen, osallisuuden edistäminen sekä arjen tuki ja apu sekä järjestöyhteistyön ja toiminnan tukeminen. Toimenpiteinä hyvinvointialue on vuonna 2024 esimerkiksi kehittänyt matalan kynnyksen ryhmätoimintaa, luonut talousneuvontaan toimintamallin, toteuttanut matalan kynnyksen digitukea, pilotoinut hyvinvointilähetettä ja hyte -palvelutarjotin Tarmoa, toteuttanut osallistavaa budjetointia ja jakanut järjestöille järjestöavustusta.

Hyvinvointialueen hyvinvointi- ja tulevaisuuslautakunta on käsitellyt vuosiraportin 24.4.2025 kokouksessaan ja esittää hyvinvointialueen hallitukselle sekä edelleen valtuustolle Keski-Pohjanmaan alueellisen hyvinvointikertomuksen vuosiraportin 2024 hyväksymistä.

Liitteenä Keski-Pohjanmaan alueellisen hyvinvointikertomuksen vuosiraportti.

Oheismateriaalina Keski-Pohjanmaan HYTE-neuvotteluiden muistiot.

Päätösesitys

Aluehallitus

1. merkitsee tiedoksi liitteenä olevan Keski-Pohjanmaan alueellisen hyvinvointikertomuksen vuosiraportin 2024; ja
2. lähettää vuosiraportin edelleen aluevaltuustolle tiedoksi.

Päätös

Aluehallitus päätti päätösesityksen mukaisesti.